

Thema Veiligheid, Vrijheid en Verantwoordelijkheid

Voorzitter,

Allereerst dank aan de ambtelijke organisatie en het college voor de goed leesbare stukken. Het CDA ziet ieder jaar verbeteringen in de rapportages en verantwoordingen, en dat is prettig.

Is alles dan al uitontwikkeld? Nee, met name de kwaliteit van de behaalde maatschappelijke effecten die zijn bereikt met onze inspanningen mogen van het CDA nog wel een spade dieper.

Voorjaarsnota

Onze fractie heeft daarom ook tijdens de voorbereiding van de voorjaarsnota enkele kritische vragen gesteld over:

- De regeling voor de **PAS-melders**, die maar niet van de grond lijkt te komen.
- Maar ook over **AI** en wat we daarmee doen? Dat blijkt veel te zijn en de gedeputeerde heeft ons toegezegd een brief hierover te sturen. De vraag is dan of dit een brief van de gedeputeerde gaat worden of vanuit een AI-tool...
- Het stimuleren van **woningbouw** en de ondersteuning daarvan.

De stukken laten een stevige daling zien van incidentele gelden voor subsidies voor de versnelling van de woningbouwopgave. We steunen daarom een voorgenomen amendement van een aantal partijen voor voldoende ondersteuning vanuit de Staten. Denk daarbij aan ondersteuning voor senioren en huisvesting voor **arbeidsmigranten**.

Met name de groep **arbeidsmigranten** groep vraagt wat het CDA betreft speciale aandacht omdat deze groep in woonvisies vaak buiten de boot valt waardoor de zorg voor voldoende en fatsoenlijke huisvesting te wensen overlaat. Hierdoor is ook de druk op onze huidige woonvoorraad onnodig hoog en hebben we te maken met schrijnende gevallen van veel mensen in een te kleine en/of onveilige leefruimte. Zonder arbeidsmigranten VZ zouden er veel meer openstaande vacatures zijn.

Als bedrijven geen of veel minder arbeidsmigranten kunnen inzetten en zij daardoor stoppen of uit Zuid-Holland verdwijnen, heeft dat ook gevolgen voor andere bedrijven die daar mee verbonden zijn. Dat zou schadelijk zijn voor onze **Zuid-Hollandse economie**.

En voorzitter als we het nu toch hebben over economie; er is voor Economie € 13 mln. incidenteel gedekt/opgenomen in de begroting. Dit bedrag is noodzakelijk om aan de minimale eisen binnen het domein economie te voldoen. Zuid-Holland heeft een grote opgave op het gebied van brede welvaart voor alle Zuid-Hollanders. Daarnaast vragen de circulaire economie, het vestigingsklimaat en ruimtelijk-economische uitdaging om voldoende focus en middelen. Daarom VZ ziet het CDA graag dat dit bedrag in de begroting van 2025 structureel wordt opgenomen.

Het CDA kijkt daarbij ook uit naar de ruimtelijke economische visie van Gedeputeerde Staten dit najaar. Graag een reactie VZ.

Kadernota

Als CDA hebben we onze verbazing uitgesproken dat er vooralsnog geen financiële middelen zijn gereserveerd voor de beide erkende landelijke **Bevrijdingsfestivals** in Den Haag en Rotterdam. Wij gaan er vanuit dat dit een vergissing betreft. Mocht er geen reservering in de begroting 2025 worden opgenomen dan zullen wij hiervoor een amendement indienen. Dit is een belofte want het

CDA vindt dat steun aan deze bevrijdingsfestivals broodnodig is. Aandacht voor vrede en recht is immers nog nooit zo actueel geweest als nu.

En voorzitter hoe gaan wij eigenlijk in Zuid-Holland om met veiligheid? Wat is de status van het opzetten en versterken van cyberweerbaarheidscentra in onze Provincie? Wat betekent de dreiging voor onze vrede en veiligheid waarin we nu leven voor ons als Provincie? Graag een reactie van GS.

Zo ook over de waterveiligheid. Het dreigt de spuigaten uit te lopen waarbij het water zowel vanuit de bodem als van boven komt. Onze fractie maakt zich daar zorgen over. Redden we het nog wel met onze huidige plannen? Moeten deze bijgesteld worden, moeten er nieuwe gemaakt worden? Graag een reactie van GS VZ.

Een fijn huis, goede voorzieningen, een veilige en schone buurt, hoe beter dit op orde is hoe meer wij ons thuis voelen. Kortom: Een thuis is veel meer dan een stapel stenen. In de commissie hebben wij gevraagd of hiervoor voldoende middelen worden ingezet. De startnotitie 2025 zal hier volgens de gedeputeerde ingaan op een eerste visie voor voorzieningen en sterke gemeenschappen. Het CDA vindt dit een belangrijk punt en we wachten dit dan ook met veel belangstelling af.

Zo ook de uitkomsten n.a.v. het CDA amendement A-796 "*Snel de juiste woningen bouwen*" dat de gedeputeerde oproept om met gemeenten rond de tafel te gaan om samen na te gaan waar het knelt bij de realisatie van woningen. Goed om te zien VZ dat er in de uitwerking van ons amendement nu minimaal 9 extra woningbouwlocaties binnen BSD zijn toegevoegd. Ook worden er twee locaties die niet geschikt zijn voor ontwikkeling geruild. VZ hiermee worden duizenden extra woningen gerealiseerd. Aanvullend moet de door de Staten geïnitieerde woonconferentie na de zomer hier meer zicht op geven. Voorzitter, dit vindt het CDA erg hoopvol voor al die woningzoekenden in Zuid-Holland!

Dan voorzitter het **onderwijs** en met name **muziekeducatie**, dat wij als CDA een warm hart toedragen. Stichting Educatieve Orkest Projecten (**SEOP**) krijgt hiervoor subsidie maar moet per project op zoek naar het verwerven van extra budgetten. Cultureel ondernemerschap juichen we toe maar of ondernemerschap ook van toepassing moet zijn op onderwijsprojecten, dat betwijfelt het CDA. We zijn dan ook blij dat er in ieder geval extern advies wordt ingewonnen voor het effectief verwerken van projectsubsidies. We wachten dit af.

Voorzitter, dan kom ik bij het PZI

Gebiedsuitwerking Westland en onze wens voor een lightrailverbinding

De gedeputeerde onderstreept het belang voor zo'n lightrailverbinding in combinatie met woningbouw en legt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Terecht, zij zijn voor het OV in dit deel van de provincie verantwoordelijk, maar als men daar niet beweegt dan hebben wij daar in de rest van de provincie last van. We zitten als toehoorder aan tafel waarbij we wat het CDA betreft we hen moeten blijven attenderen op het nut en de noodzaak van deze lightrailverbinding voor de hele regio en het Westland in het bijzonder. Eerst bewegen en dan pas bouwen. Graag verneem ik van GS een reactie VZ.

Dan VZ de Verkeersveiligheid bij oa de **turborotonde in Middelharnis** op de N215. Het CDA zal een motie indienen waarin Gedeputeerde Staten wordt opgeroepen op zoek te gaan naar aanvullende financiering voor de realisatie van de turborotonde N215 in Middelharnis. De N215 is de belangrijkste ontsluitingsweg op Goeree-Overflakkee. In het kader van de doorstroming en de verkeersveiligheid is het zeer gewenst dat de aanleg van de turborotonde met fietstunnel gerealiseerd wordt. Notabene is Provinciale Staten op 15 november 2017 akkoord gegaan met het

Uitvoeringsbesluit waarin de oplossing voor de turborotonde, inclusief fietstunnel, is aangegeven omdat dit hard nodig was, en nog steeds is, voor de fietsveiligheid én doorstroming.

Ook vraagt het CDA extra aandacht voor de bereikbaarheid van de eilanden Voorne-Putten en Goeree-Overflakkee als eind dit jaar de **Maasdeltatunnel** geopend is. De verwachte verkeerscongestie op de N57 kan voor een verminderde bereikbaarheid zorgen, ook voor de veiligheidsdiensten.

Bereikbaarheid van kleine kernen

De gedeputeerde heeft aangegeven bezig te zijn met een veelbelovende pilot over de afstemming tussen aanbieders van vraag afhankelijk vervoer. Het CDA volgt dit met belangstelling en vragen de gedeputeerde ons hiervan op de hoogte te houden. Sowieso is het integraal oppakken van vervoersaanbod essentieel en we zijn dan ook blij met de toezegging van de gedeputeerde om ons voor het eind van dit jaar te informeren over een Plan van Aanpak om tot een integrale visie voor het OV in Zuid-Holland te komen.

We roepen de gedeputeerde op om dit samen met gemeenten, de MRDH en reizigersorganisaties te doen want alleen ga je sneller samen kom je verder...ook met het OV!

Nu de Corbulotunnel is geopend VZ, gaan we er als CDA vanuit dat motie 1192, die moet gaan voorzien in een corridor van de N206 door Katwijk en ook wel bekend als fase 2 van de Rijnlandroute, niet van het netvlies verdwijnt. Graag, in het kader van het vaststellen van de Kadernota, een update van de gedeputeerde over de oproep in deze motie voor acties en stappen om naar de realisatie van deze corridor toe te werken.

Zorgen en wensen die wij graag benoemd willen hebben over de komst van nieuwe plannen vanuit het Rijk of het uitblijven daarvan die onze ambities in de kadernota kunnen raken:

Zoals enkele zaken die het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport oftewel de MIRT van het Rijk betreffen. Gedeputeerden zitten hiervoor met het Rijk aan tafel, maar ook als Provinciale fracties met vertegenwoordiging in de Tweede Kamer kunnen we veel voor onze inwoners en ondernemers betekenen.

Enkele zaken waren door het Rijk in de ijskast gezet zoals de Kamerbreed aangenomen Tweede Kamermotie van het CDA om werk te maken van de Bodegravenboog, de aansluiting van de N11 op de A12. We zijn blij dat dit niet geheel stil heeft gelegen en dat we hier op provinciaal niveau alvast stappen gaan zetten met de realisatie van fietsvoorzieningen.

We dringen er bij de gedeputeerde op aan om ook bij de kersverse minister het nut en de noodzaak van deze belangrijke aansluiting te blijven benadrukken.

Ook zal het CDA zich blijven inzetten voor de verlenging van de A4 van en naar het Benelux-plein en de Haringvlietbrug. Een project dat in oorsprong voor het jaar 2030 stond gepland. Het ontlast de ringweg van Rotterdam maar het is ook een belangrijke ontsluiting voor de Zuid-Hollandse eilanden en dan met name Voorne-Putten, waarbij ook een verbreding van de N57 noodzakelijk is.

Verder hebben wij zorgen over onze land- en tuinbouwsector VZ. De teruggeschoefde reservering voor de agrarische sector (***budget transitiefonds landelijk gebied is teruggeschoefd van 24,3 naar 5 miljard***) geeft op voorhand weinig mogelijkheden om Rijksbeleid te financieren. Zo ook bij de wet- en regelgeving voor de Kaderrichtlijn Water en de herijking van het provinciefonds, waarmee wij veel ambities voor onze Zuid-Hollandse inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers financieren.

Laat duidelijk zijn dat wat het CDA betreft keuzes op Rijksniveau met ongunstige financiële gevolgen voor de provincie niet mag betekenen dat wij dan maar de portemonnee moeten trekken!
Ook hier geldt voor wat betreft het CDA: geen taken zonder knaken!

En voorzitter dan de PAS-melders. Als CDA gaan we er van uit dat het Rijk met een oplossing komt en anders dat GS rekening houdt met een reservering in de begroting 2025. Veel te lang zitten agrarische ondernemers en gezinnen in spanning over de toekomst van hun bedrijf, de toekomst van hun gezinsleven. Graag een reactie van de gedeputeerde

[Eventueel vervolg bij een interruptie) wij zullen indien nodig met een amendement bij de begroting komen. Het moet z.s.m. voor deze agrarische bedrijven duidelijk zijn en mét knaken. Vanuit het Rijk en anders desnoods uit onze eigen zak]

Tot slot voorzitter wil ik u, mede namens mijn fractie en onze medewerkers ontzettend bedanken voor uw betrokkenheid, inzet en toewijding aan onze mooie Provincie in de afgelopen 10 jaar.

Vaar uit op de zee van vrije tijd en geniet van elke golf. Wij wensen u alle goeds, geluk, gezondheid en veel wind mee.

Tot zover!